

– הגליון השבועי של קהילת מכון –

יגדיל תורה

גליון מספר: 87

פרשת שלח לך

העלון מוקדש להצלחת נוחי
בן זהבה ויוסף דורון בן דזי
מאור - 0542390375

מדוע שבט לוי כל כך מעטים?

הרב יעקב דואני / רב במכון יגדיל תורה ומחבר הספר בית חם

במה חטאו המרגלים?

אך לא עבר זמן הרבה מחטא לשון הרע אשר דיברה מרים, ומגיעים אנו לחטא המרגלים. ובאמת מוצא הוא רש"י סמיכות בין הפרשיות והיא - חטא הלשון, היא דיברה באחיה, והם על הארץ הטובה. אך קשה הדבר, שכן אין החטאים דומים, דיבור מרים נכון היה, אכן משה פרש הוא מאשתו בעוד המרגלים הוציאו את "דִּבַּת הָאָרֶץ" והטעו את העם?

וכן מפורסם הוא הרמב"ן המקשה כאן כמה קושיות מרכזיות.

ראשית, לכאורה גם משה רבנו בכלל החטא, שכן אמר הוא על שליחת המרגלים "וייטב בעיני הדבר"? ועוד יבוא המקשה ויקשה, מה חטאו המרגלים והרי משה המצווה אותם "וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב", ועוד אמר להם בעניין טיב הערים: "הבמחנים אם במבצרים", והם צריכים אפוא להשיב לשולחם את מה שחזו עיניהם ושמעו אוזניהם. ועוד מאמרם נכון הוא "אפס כי עז העם והערים בצורות גדולות", ומדוע יצא הקצף עליהם, "וכי על מנת שיעידו לו שקר שלח אותם? ובכלל מה לו למשה לבדוק איך הארץ, וכי סבור הוא שיחזירם למצרים?"

אמת הוא, כי שליחת המרגלים מעשה נכון, שכן דרך הבאים למלחמה לרגל אחר הארץ הנכספת. יש לדעת מהיכן המקום הנוח לכובשה ומהיכן יש להתחיל הפורענות "וזו עצה הגונה בכל כובשי ארצות", שאין לנו לסמוך על מעשה ניסים.

ונראה לומר, שאכן צריכים הם המרגלים דווח על מצב הארץ, ואסורים הם בשינוי האמת. אך נראה שהיה להם לומר הדבר רק למשה רבנו המוביל את העם ואולי אף לראשי השבטים. אך חטאו הם המרגלים באומרם הדבר "אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" ואף את פרי הארץ אל כל "הָעֵדָה" הראו הם.

אם כן דברי אמת הם היוצאים מפיהם, אם כן מדוע השתיקם כלב ככתוב: "וַיַּהַס כָּלֵב" כאילו דבר שקר הם דוברים?

יש לומר, שהוא מנע דיבורים זה ליד העם, אין להם להפחיד פשוטי העם בדבר, העם אלה אנשים שהאמונה שלהם בה' צריכה חיזוק, על כן היה למרגלים לומר הדברים רק

דברים במחשבה
הפרשה חלה תהליך רוחני

פתרון החידה הקודמת
נס שאירע לרבו

החידה השבועית
נס שנעשה לו

הפרשת חלה - תהליך עיכול רוחני

הרב אמיר אזולאי/ רב במכון יגדיל תורה מחבר הספר על שלושה דברים

כל אחד ואחד מאתנו, יודע בדרך כזו או אחרת, שרק הנשמה, רוח החיים השוכנת בתוכנו פנימה, היא זו אשר מאפשרת את קיומם והמשכיותם של החיים של החיים שלנו. אדם שניטלה נשמתו ונגנזה בגנזי מרומים, על אף שגופו נשאר שלם וללא כל שינוי מהותי, ניתן לראות בחוש, שכוח החיים- מהות הקיום - איננו קיים.

ממילא, על האדם מוטלת החובה לשמור על עוצמת נשמתו כראוי, ולא לפגום בקיומה התקין. אחת מן הדרכים שבאמצעותם שומר האדם קיומה התקין של הנשמה, של הצד הרוחני שמחייה את גווייתו, הוא אכילת מזון מבריא ומחיה. אם ח״ו יחליט האדם שלא לזון את גופו כראוי, הרי הוא פוגם בידיים באור הגדול שמאפשר לו לחיות.

אלא שכאן צריכים אנו לעמוד על נקודה יסודית וחשובה: לכאורה, המזון הוא חומר גשמי לחלוטין, ואכן בהתאם למעלתו הוא מחיה את הצד החומרי שבאדם, את הגוף. אולם במבט פשוט, המזון החומרי אינו מועיל לעצם קיומה של הנשמה הרוחנית, ובטח שאינו אמור להזין אותה, שהרי אין הוא שייך אל עולמה הטהור כלל. כיצד אפוא המזון החומרי הוא זה אשר מאפשר בפועל את חיותה של הנשמה?

השל״ה הקדוש (פרשת שלח לך, פסקה א׳), נחלץ לעזרתנו ועונה עבורנו על שאלה מהותית זו. זו לשונו הטהורה: ״אלא העניין כי המאכל הוא גופני ורוחני כי אין דבר מלמטה שאין לו שפע רוחני מלמעלה המוציאו אל הפועל״.

השל״ה מלמד אותנו, שעל אף שבמבט חיצוני המאכלים השונים הם חומריים ושייכים לרובד הנמוך שבאדם, בתוך תוכם גנוזה קדושה אלוקית עליונה. כך אפשר לומר, שכל דבר מאכל מורכב משני יסודות בסיסיים: היסוד הראשון הוא היסוד החומרי שתפקידו להחיות את מערכות הגוף ולאפשר את קיומם התקין, והיסוד השני הוא יסוד רוחני ועליון, דהיינו הניצוץ האלוקי השורה בתוכיות המאכל. תפקידו של יסוד זה הוא להחיות את נשמת האדם, את הצד הרוחני שבו ולאפשר את קיומה והשפעתה כראוי.

במילים אחרות, הרוחניות הגנוזה בתוך דבר המאכל היא ״המזון של הנשמה״ המאפשר את הזרחת אורה בתמידות, וממילא את המשך הקיום התקין של כלל קומת האדם.

אלא שעל מנת שרוחניות זאת תאיר את חיי האדם ותחדיר אור רוחני מחיה אל כלל קומתו של האדם, על האדם לערוך הכנות ראויות טרם אכילתו. במידה והאדם ישלול את ההכנות הללו טרם אכילתו, האור הרוחני הגנוז בתוך המאכל יאיר את נשמתו אך ורק בצורה עלומה ונסתרת ולא באופן גלוי המעניק משמעות עמוקה ומהות אמתית לחיי החומר.

ההכנות שצריך האדם לערוך טרם אכילתו, באות לידי ביטוי במצוות השונות הסובבות את נושא האכילה: כדוגמת הקפדה על הלכות כשרות, ברכה בכוונה, אכילה מאוזנת ולא מופרזת, וכן הלאה.

בפרשתנו, מוזכרת הכנה נוספת והיא ״מצוות הפרשת חלה״. במצווה זו אנו מפרישים שיעור מסוים מעיסת הבצק שעתידים אנו לאפות ממנה לחם, ומקדישים אותה לשי״ת (במציאות מתוקנת אנו עושים זאת ע״י תרומת חלק זה לכהן). הפרשה זו פועלת פעולה אדירה על הלחם הנותר, ומרוממת את מעלתו הרוחנית. וכפי שמסביר השל״ה הקדוש (שם): ״על כן צוותה התורה לעורר כח הקדושה שבלחם ולהפריש חלה״.

ע״י הפרשת החלה, אנו מגלים ומעצימים את הקדושה הגנוזה בתוכיות הלחם, ומעלים את הקדושה אל רובד גלוי ובהיר יותר שביכולתו להשפיע על האדם בצורה גלויה ועוצמתית הרבה יותר.

מצוות הפרשת חלה מלמדת אותנו בדרך אגב, יסוד מהותי וחשוב עבור כלל חיינו: אנו חיים בעולם חומרי, שכל נמצאו הם חומריים לחלוטין. אולם כאמור בתוך כל עצם שמתקיים בעולם יש יסוד רוחני - בחינת נשמתו של אותו העצם - שמחיה אותו. ממילא תפקידנו להשתמש בו כראוי עפ״י ההדרכה האלוקית. בכך, כמו במצוות 'הפרשת חלה' ביכולתנו לגלות את האור הרוחני השרוי בתוך העצמים השונים, ולהאיר באמצעותם את חיינו.

נס שאירע לרבו

הרב מאור תורג'מן / יו"ר מכון יגדיל תורה

הטור כתב: "ועל נס של רבו צריך לברך עליו דהכי איתא בירושלמי מהו שיברך אדם על נס של רבו וקאמר אם היה אדם מסויים כמו יואב בן צרויה וחביריו ואדם שנתקדש בו שם שמים כמו דניאל וחביריו צריך לברך עליו הילכך הרואה גוב של אריות וכבשן האש מברך ברוך שעשה נס לצדיקים במקום הזה".

הב"י כתב שיש לתמוה על הטור, שסתם וכתב שצריך לברך על נס של רבו, ומשמע דבכל מי שהוא רבו מברך על נסו, אך הירושלמי שמביא אינו אומר שיברך אלא על נסי אדם מסויים, אבל אם אינו מסויים אף על פי שהוא רבו משמע שאין מברך על נסיו, וגם על הירושלמי עצמו שהטור הביא יש להקשות, שכן הירושלמי מסתפק על רבו ופושט את הספק מאדם מסויים,

והב"י כתב שאפשר שאדם מסויים אע"פ שלא למד ממנו הוא נחשב כרבו, וכיון שלמדנו שיש לברך על נסו ממילא משמע שכל רב שלמד ממנו מברך על נסו.

אך כתב הב"י שבנוסחת הירושלמי שלנו איתא "מהו שיברך אדם על נסי אביו ורבו ואם היה אדם מסויים כגון יואב בן צרויה וחביריו ואדם שנתקדש בו שם שמים כגון דניאל וחביריו ונס של שבטים מהו שיברך מאן דאמר כל שבט איקרי קהל צריך לברך מאן דאמר כל השבטים איקרו קהל אין צריך לברך",

והב"י כתב שמשמע שכל מה שהגמרא מסתפקת נסי אביו ורבו ואדם מסויים שנתקדש בו שם שמים ונס של שבטים כולם לא נפשטו חוץ מנס של שבטים שזוהי מחלוקת, ומכיון שלא נפשט הספק לא מברכים עליהם.

אך כתב הב"י שבפסקי הרא"ש ראה גירסה נוספת לירושלמי "מהו שיברך אדם על נסי אביו ורבו ואם היה אדם מסויים כגון יואב בן צרויה וחביריו ואדם שנתקדש בו שם שמים כגון דניאל וחביריו מברך"

והב"י כתב שלפי גירסה זאת נראה שהספק הוא באביו ורבו ואדם מסויים והגמרא פושטת שיש לברך.

אך מדברי הטור לעיל נראה שלא גרס ואם היה אדם מסויים עם האות וי"ו אלא בלא וי"ו, ולפי"ז ספק הגמרא היה באביו ורבו ופשטה הגמרא מאדם מסויים, שמכך שעליו מברכים ה"ה שיש לברך על רבו וכמו שביאר הב"י לעיל.

והרמב"ן הביא שבירושלמי הסתפק אם על האדם לברך על נס אביו ועל נס רבו, וכתב שמכיון שבן מברך על נס ואביו וכן בן בנו מברך על נס זקנו, ה"ה שגם תלמיד מברך על נס שאירע לרבו.

והד"מ (א) כתב בשם המרדכי שה"ה מקום שנפל בו מחנה סנחריב שיש לברך שלא גרע חזקיה מאדם מסויים, ושוב נראה לרבינו יהודה כיון שאין הנס ידוע ע"פ המקום כמו אותם המבוארים לעיל אין מברכים עליו אלא אותם שנעשה להם הנס וכן כל אדם מברך על נסו אע"פ שאין ניכר מתוך המקום.

נס שיש בו קידוש השם

הרב דוד אבודרהם בשם חידושי רב"ש כתב שעל כל נס שיש בו קידוש ה' ואפילו של יחיד מברכים, וכן משמע מהירושלמי לעיל.

הד"מ הביא בשם הרב אבודרהם שה"ה אם רואה רבים שנעשה להם נס אע"פ שאינו רואה המקום- מברך.

פסיקת הלכה:

השו"ע פסק כירושלמי לשיטת הטור והרמב"ן: "על נס של רבו צריך לברך כשם שהוא מברך על נס של אביו".

המ"ב (כ) כתב שנוסח הברכה הוא "שעשה נס לרבי במקום הזה" וכתב המ"ב שמדובר ברבו מובהק וכן כתב כף החיים (כה), ודוקא הוא מברך אבל בניו אינם מחוייבים בכבוד רבו ולכן אין מברכים על ניסו.

והרמ"א פסק כדברי הרב אבודרהם: "וי"א דה"ה אם רואה האדם שנעשה לו הנס מברך עליו, כמו שמברך על המקום שנעשה בו הנס".

עוד כתב המ"ב (כא) שדברי הרמ"א הם דוקא במי שמחוייב לברך על ניסו כאביו ורבו או אדם מסויים. ולכן כתב המ"ב (כב) שכל שלשים שלא ראה לאותו האיש כשפוגע בו אח"כ חייב

שאלת השבוע

על איזה נס יש לברך?

ר׳ יוסף טויטו—זכה בשובר לרכישה בקורסים של 100 ש״ח

את הפתרונות יש לשלוח למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום רביעי

myagdiltora@gmail.com / 0542390375

מזל״ט ואיחולים

העלון מוקדש לרפואת חנה אזולאי בת סוליקה

ולעילוי נשמת מסעוד בן עיישה ושרה בת חנה

ודוד רחמים בין עישא ואברהם ז״ל

ניתן לשלוח מזל״ט או איחולי ברכה למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום חמישי.

למשה רבנו ולמי שבידו הדבר להוביל העם ואז היו הדברים באמת לתועלת.

והכיצד בכל זאת נקרא דיבורם זה ״דִּבַּת הָאָרֶץ״? גם דברי אמת, הנאמרים באופן שלילי מסיבות עויינות נקרא דיבה. הכל תלוי בכוונת האומר.

רואים אנו מכל זאת, שגם דברי אמת יש צורך לאמרם לקהל היעד הנכון, וגם באופן הנכון, ואל לו לאדם להישען על עובדת היותם אמת לאמיתה. ומכאן גם הסמיכות למעשה מרים, שניהם דיברו אמת, אם כן גם חטאם של המרגלים היה בלשון הרע ולא בעלילות דברים בעלמא.

שבת שלום!